

Tokom projekta planirano je 10 radionica u Srbiji, i dva događaja za porodice.

Kada smo započeli sa realizacijom projekta i aktivnosti rađale su nove ideje i stvarale nove mogućnosti. Jedna od prvih radionica kojom smo zvanično otpočeli projekat počela je pesmicom tj zdravicom pod imenom "Pozdrav za palatu zdravlja".

Roditeljima se dopao koncept projekta pa smo tražili načine kao da provedemo više vremena u prirodi. Dobili smo indijanski šator od udruženja "Eko fan kamp" koji smo uz pomoć roditelja instalirali u Botaničkoj bašti i šator smo koristili kao spavaonicu. U dogovoru sa roditeljima kad god su nam organizacione i tehničke mogućnosti dozvoljavale provodili smo po celi dan u našoj šumskoj igraonici. Na taj način proveli smo 15 radnih dana na prostoru bašte i igraonice tokom trajanja projekta. Pred toga imali smo radionicu sa dekama i bakama, dodelu diploma predškolicima i roditeljski sastanak za kraj školske godine. Dva događaja za vaspitače uz drugih ustanova, jedan je bio tokom posete partnera iz Beltinaca kaoad smo imali okrugli sto u našoj igraonici a drugi na završetku projekta.

Pu Vrabac uz podršku Prirodno Matematičko Fakulteta je 2021. godine pokrenuo Letnji dnevni kamp u Botaničkoj bašti za decu uzrasta od 5 do 12 godina , a kamp realizovan i 2022 godine.. Voditelji kampa su bili učitelji i nastavnici prirodnih nauka. Projektni tim Vrapca je razmenio mišljenja i iskustva sa voditeljima kampa i tokom trajanja kampa učesnici su proveli 3 zajednička dana u šumskoj igraonici zajedno sa decom i vaspitačima iz naše ustanove. Tokom tri nedelje koliko je kamp trajao, imali smo 70 dece uzrasta od 5 do 12 godina.

Na dva događaja pridružile su nam se porodice iz Udruženja za podršku porodici Sidro.

Tokom projekta objavljeno 22 posta na društvnim mrežama i preko 50 priča – storija (dnevna objava koja je vidljiva samo 24 sata).

Na sajtu ustanove objavljeno je 15 kraćih vesti o projektu.

Objavljen je jedan članak na nacionalnom portalu NovaS kao i dva priloga na ovoj nacionalnoj televiziji.

Na lokalnim portalima objavljeno je 9 vesti o našem projektu .

https://nova.rs/vesti/drustvo/deca-iz-kragujevca-grle-drvece-i-uce-da-vole-prirodu/?fbclid=IwAR2KfHcqe1Pd37GTni5EXJ5Ma_I9b_zpINO9bMTEMnqcMqw9oQgCzmq9-Oo

<https://www.glassumadije.rs/vrtic-pod-krosnjama/>

<https://rtk.co.rs/vrtic-pod-krosnjama-razvoj-sumske-pedagogije/>

<https://fb.watch/gPw0sjuzLX/>

<https://www.kragujevacke.rs/DRUSTVO/BOTANICKA-BASTA-DOBILA-PRIZNANJE-ZELENI-LIST-Na-mladima-priroda-ostaje/?>

[fbclid=IwAR3vvyDts2lgkLRMFVOLZAzKo_RaqAagB2EGo8J2ZF8xdutkaPPS3VICepE](https://www.kragujevacke.rs/DRUSTVO/BOTANICKA-BASTA-DOBILA-PRIZNANJE-ZELENI-LIST-Na-mladima-priroda-ostaje/?fbclid=IwAR3vvyDts2lgkLRMFVOLZAzKo_RaqAagB2EGo8J2ZF8xdutkaPPS3VICepE)

<https://www.youtube.com/watch?v=4q6WVrGZPso>

https://www.youtube.com/watch?v=CWke_IPFVgY

<https://www.youtube.com/watch?v=Y5YhBw7WOOM>

https://issuu.com/ekoneckg/docs/ekolo_ki_intervjui_u_doba_korone_maj_2022_godine

<https://prviprvinaskali.com/clanci/dren/ekologija/sumska-pedagogija-u-sumadiji.html>

Publikacija je prosleđena privatnim i javnim predškolskim ustanovama u Kragujevcu, udruženju vaspitača Šumadije, objavljena je na društvenim mrežama u grupama koje okupljaju vaspitače. Organizovali smo radionicu za vaspitače iz drugih ustanova i pozvali smo roditelje. Događaj je bio u Botaničkoj bašti. Učestvovalo je 30ak ljudi.

Pripremili smo brojne aktivnosti i poligone, obišli našu šumsku igraonicu i Botaniču baštu i na interaktivan način predstavili učesnicima projekat i aktivnosti koje smo sprovodili tokom projekta.

Pu Vrabac je podnela zahtev za akreditaciju stručne tribine i do kraja godine ili početkom januara očekujemo pozitivnu povratnu informaciju od strane Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja odgovor o održavanju stručne tribine na temu šumske pedagogije. ZUOV pruža razvojne, savetodavne, istraživačke i druge stručne usluge u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i obuci, sa ciljem unapređenja, obezbeđenja i unapređenja kvaliteta i razvoja sistema obrazovanja i vaspitana u republici Srbiji. Planirano je 5 tribina putem online platformi kako bi bilo omogućeno učešće vaspitača i učitelje u cele zemlje. Tribinu će voditi tim koji je realizovao projekat.

Tokom projekta anketirali smo sa roditelje i došli do sledećih rezultata

78,8 % roditelja kaže da deca pričaju o šumskoj igraonici kod kuće i aktivnostima u igraonici. Pojedinačni odgovori ističu da deca uče o pravilima ponašanja u prirodi, životinjama i biljkama koje tu žive i kako je lepo igrati se u prirodi. Govore o lavirintu i potrazi za blagom. Pominju kuhinju i kuvanje ručka od blata. Indijanski šator i priče u krugu. Pričaju o istraživanju biljnog sveta i važnosti drveća za očuvanje planete. Deca prenose da "sve šume su pluća zemlje". Kako obožavaju da provode vreme u Botaničkoj bašti. Sa uživanjem pričaju o aktivnostima u šumskoj igraonici, a mnogi smatraju da se deci najviše dopada osećaj slobode kroz igru koju imaju kada borave u Botaničkoj bašti.

Jedna mama ističe kako dete pominje šumu i veverice a dete još nema dve godine. Kaže da se u šumi spava i može da se čuje šuma za sve nas.

Tamo je lepo i da bi bilo super da smo u bašti svakog dana.

U šumi se spava i šuma se čuva za sve nas.

75,8 smatra da aktivnosti šumske pedagogije koje sprovodimo utiču na porodične navike.

Kažu da deca kvalitetnije provode vreme na otvorenom, imaju povećano interesovanje za biljni i životinjski svet. Deca sve više traže aktivnu zabavu u prirodi i pokreću roditelje na takve stvari.

Svesniji su sveta oko sebe, sigurniji su u sebe i snalažljiviji u prirodi i životu. Svakao se trudimo da dete stiče dobre navike a kada vreme provodi sa drugarima u prirodi to dodatno pomaže.

97 % misli da je važno da dete provodi više vremena na otvorenom tokom boravka u vrtiću. A najvažnije pozitivne strane toga su kretanje na otvorenom sa stanovišta zdravlja, razvoj motoričkih sposobnosti. Razvijanje zdravih navika i kontakta sa prirodom.

Negativne strane koje ističu su povećana mogućnost povreda 27.3% prijava odeća 3 %, manje razmatranja drugih sadržaja u vrtiću 3%.

78.8 % roditelja se slaže da deca provode vreme u prirodi bez obzira na vremenske uslove, temperaturne (npr kiša, sneg , vrućina) , dok 15,2 kaže da im ne to smeta a 9.1 misli da u tim uslovima nije prikladno biti sa deom napolju.

Komentari koji se odnose na boravak na otvorenom su sledeći.

Ne bih volela po kiši, ali sve ostalo dolazi u obzir.

Deca se lako priviknu na sve.

Sve je u glavi čoveka, i decu treba vaspitavati da je i kiša jednako prirodna pojava kao i sunce i sneg.

Par sati je u redu.

Kažu da ne postoje loši vremenski uslovi već samo loša oprema!

Korisno je.

Ne bih volela da provodi zimi duže.

svako godišnje doba je lepo na svoj način i treba da setaju i po kisi i po snegu, suncu

Uz adekvatnu pripremu (odeća i dobar plan) sve je moguće.

Kada je vrućina tamo je prijatnija temperatura i dobro je da provedu ceo dan napolju, ali mislim da kada je hladno bi trebali da izvesno vreme provedu i u toplom.

Boravak u prirodi i prilagođavanje vremenskim uslovima pozitivno utiče na mentalno i fizičko zdravlje dece

Vazno je da nauče da budu u prirodi u svim vremenskim uslovima kako bi naučili da vreme ne određuje način života i da se prilagode svim uslovima.

Čak i zimi, po snegu, da deca budu napolju je više nego poželjno.

Dete baš i treba da bude u prirodi u različitim vremenskim uslovima.

Organizacija je takva, da bez obzira na uslove, deca su sigurna.

Mislim da je jako korisno.

Po meni je bitno da dete svoje navike i aktivnosti ne prilagodjava vremenskim prilikama, tj da se to prilagodjavanje ogleda samo u pravilnom odabiru odeće, obuće.

90,9 želi da dete provodi celi dan u šumskoj igraonici tokom jeseni i zime i dodaju komentare.

Sviđa mi se ta ideja jer vidim da detetu to prija.

Sve treba probati i prilagoditi uslovima.

Bilo bi dobro uključiti i neke domaće životinje koje bi deca hranila, negovala....

...

Par sati je u redu, ali ceo dan je previše za taj period.

Iz sveg srca podržavaju boravak na otvorenom a naročito u toku jeseni i zime!

Smatraju da je boravak u prirodi je koristan za njihov razvoj.

90,9 želi da učestvuje u aktivnostima šumske pedagogije u našem vrtiću i dodaju da naše prisustvo pokazuje deci da se i mi slažemo sa onim što oni uče.

Predlažu da dugoročna strategija i opredeljenje i mimo Erasmus projekta bude okrenuto šumskoj pedagogiji. Mise da je dosta roditelja koji bi investirali vreme i novac da im dete bar delić odrasta kao nekada deca na selu, jer priroda i aktivnosti koje se tamo sprovode višestruko pozitivno utiču na razvoj deteta, njegove radne navike sutra, zdravlje, motoričke sposobnosti, empatiju..

Neki od komentara su :

"Svaka čast na ideji i realizaciji! Nastavite tim putem. Drugačiji ste!"

"Mislim da je ideja fenomenalna i da treba da se nastave aktivnosti vezane za šumsku pedagogiju. "

"Svesrdno podržavam ovu vašu posvećenost zdravim navikama dece i povratku prirodi."

"Želim da nastavite sa ovakvim aktivnostima."

"Hvala Vrabicama na ideji i realizaciji!"

"Samo tako nastavite, radujemo se budućim iskustvima."

"Nemam ništa da dodam, odlični ste."

"Samo tako nastavite!"

"Bravo za inicijativu ovakve ideje, nadam se da ce se vecina sloziti sa istom!"

"Hvala za posvećenost i angažovanje."